

О. А. Воєводіна, В. М. Зігунов
*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

СУТНІСТЬ ВІЙСЬКОВО-ШТУРМОВОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

У статті висвітлюється сутність військово-штурмової підготовки молоді – майбутніх співробітників підрозділів спеціального призначення та правоохоронних органів. Надаються пропозиції щодо побудови системи військово-штурмової підготовки, визначаються її структура та рівні підготовки. Визначаються види спортивного туризму і споріднених з ним видів спорту як фундаментальної основи для здійснення військово-штурмової підготовки.

Ключові слова: *військово-штурмова підготовка, підрозділ спеціального призначення.*

The article highlights the essence of military assault training of young people – future employees of special forces and law enforcement agencies. Proposals for building a system of military assault training are given, its structure and levels of training are determined. The types of sports tourism and related sports as a fundamental basis for the implementation of military assault training are determined.

Keywords: *military assault training, special purpose unit.*

Постановка проблеми. В умовах сучасного військового стану в нашій державі діяльність підрозділів спеціального призначення Збройних сил України та правоохоронних органів стає все більш актуальною при виконанні спеціальних військових операцій в умовах забудованої території міст, а також у гірській, залісеній місцевості, при подоланні водних акваторій та інших різноманітних природних перешкод. Для вирішення військових завдань спецпризначенням необхідні професійні компетенції зі спеціалізованої військово-штурмової підготовки. Відтак, виникає питання щодо набуття необхідних знань, умінь, навичок у сфері спеціальної тактичної підготовки і, зокрема, вивчення сутності та особливостей організації процесу військово-штурмової підготовки.

Питаннями сутності спеціальної тактичної підготовки, як важливої складової висотно-штурмової діяльності співробітників підрозділів спеціального призначення та шляхів її формування

досліджувались у наукових працях Т. В. Ведмідь, В. М. Зігунова [1], О. С. Кулинич [5; 6].

Мета роботи – виявити сутність та шляхи організації військово-штурмової підготовки молоді засобами спортивного туризму як інструменту багаторічної системи військово-прикладної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Позитивний результат від проведення спеціальних штурмових операцій залежить від рівня професійної військово-штурмової підготовленості, особистого досвіду, технічно-тактичної готовності співробітників підрозділів спеціального призначення, їх вміння досконало володіти спеціальним обладнанням, спорядженням, необхідними засобами та прийомами для здійснення військових дій.

Аналіз інформаційних джерел свідчить, що на даний час в професійній військовій і правоохоронній освіті є певні напрацювання з військово-штурмової підготовки, а саме: в Збройних силах України прийнято Доктрину «Гірської підготовки Збройних сил України» [3]; в Національній гвардії України впроваджена Інструкції з висотної підготовки у процес навчання спеціальних підрозділів [7]. У Військовій Академії (м. Одеса) в навчальний процес підготовки майбутніх офіцерів Збройних сил України впроваджено навчальну дисципліну «Висотна штурмова підготовка» у форматі курсової підготовки [2], а також зазначена навчальна дисципліна впроваджена в освітній простір державних університетів Міністерства внутрішніх справ України. Здебільшого, система професійної військово-штурмової підготовки співробітників підрозділів спеціального призначення має формат курсової підготовки, а не багаторічної спеціалізованої освітньої системи.

На жаль, на сьогодні відсутня система громадської військово-прикладної підготовки молоді, яка б могла бути початковою ланкою у підготовці молоді до служби у штурмових підрозділах спеціального призначення та в правоохоронних органах. Тому в сучасних умовах військових дій в Україні, актуальним аспектом постає питання формування цілісної громадської системи військово-штурмової підготовки молоді, як підготовчого етапу до служби у підрозділах спеціального призначення Збройних сил України, в правоохоронних органах, застосовуючи технології видів спортивного туризму та споріднених з ним видів спорту.

На сьогодні в Україні постає необхідність створення цілісної системи військово-прикладної підготовки молоді до служби у підрозділах ЗСУ.

Проведений аналіз змісту видів спорту з метою їх військово-прикладної спрямованості на отримання спортсменами компетенцій з військово-штурмової діяльності показав, що до таких видів спорту відносяться види спортивного туризму (гірський, пішохідний, водний, спелеологічний, лижний, комбінований) та споріднені види спорту за технологією пересування у природному середовищі (альпінізм, скелелазіння, водний слалом, спортивне орієнтування) [4].

Вивчаючи зміст спортивної діяльності у видах спортивного туризму та у споріднених видах спорту слід хазначити, що такі види спортивного туризму як гірський, спелеологічний, комбінований, а також такі види спорту як альпінізм, скелелазіння, гірськолижний туризм, спортивне орієнтування можуть виступати базовою основою у формуванні висотно-штурмової та гірсько-штурмової підготовки. Спортивний водний туризм, гребний слалом – є основою для формування водно-штурмової підготовки.

Відтак, визначаємо наступні складові структури військово-штурмової підготовки:

- висотно-штурмова підготовка;
- гірсько-штурмова підготовка;
- водно-штурмової підготовка.

Військово-штурмову підготовку визначаємо як багаторічну систему спеціальної підготовки фахівців, що забезпечує якісне виконання оперативно-бойових завдань у важкодоступних місцях промислових об'єктів, житлових будинків, у гірській місцевості, при подоланні водних перешкод.

Освітня багаторічна система військово-штурмової підготовки може будуватись на трьох рівнях:

- громадському – Федерації спортивного туризму, альпінізму і скелелазіння, гребного слалому, гірськолижного спорту тощо;
- професійному – заклади вищої освіти різного спрямування (впровадження в освітній процес навчальних дисциплін з відповідних видів спорту), а також заклади військової та правоохоронної освіти (впровадження навчальних дисцип-

лін з відповідних видів військово-штурмової підготовки);

- спеціалізованому – у підрозділах спеціального призначення ЗСУ та в правоохоронних органах країни (спеціалізовані навчально-тренувальні програми для військово-штурмових груп).

Військово-штурмова підготовка повинна починатися з чіткого засвоєння базових технологій видів спортивного туризму і споріднених видів спорту при формуванні у співробітників підрозділів спеціального призначення компетентностей висотно-штурмової, гірсько-штурмової та водно-штурмової підготовки.

Роль спортивного туризму та споріднених видів спорту у військово-штурмовій підготовці молоді, готової до служби у військово-штурмових підрозділах спеціального призначення дуже значна. Загальна підготовленість фахівців визначається успішністю цільової профільної практико-орієнтованої військово-прикладної підготовки.

Висновки. Отже, військово-штурмова підготовка – це система спеціальної тактичної підготовки, спрямованої на формування у молоді компетентностей щодо виконання оперативно-бойових завдань у важкодоступних зонах міської інфраструктури, у гірській місцевості, при подоланні водних перешкод.

На даний час у нашій державі необхідно розробити систему військово-прикладної підготовки, необхідної для застосування її у підготовці молоді до служби у військово-штурмових підрозділах Збройних силах України та правоохоронних органах. Зазначена підготовка повинна мати системний підхід та концептуальну основу функціонування.

Використання видів спортивного туризму та споріднених видів спорту є базовою основою у військово-прикладній підготовці, які можуть стати драйвером у створенні на рівні держави багаторівневої системи даної підготовки.

Технології діяльності у видах спортивного туризму та споріднених видах спорту стимулюють молодь до військової служби у військово-штурмових підрозділах спеціального призначення, розвивають фізичні, моральні та спеціальні тактико-технічні якості та мотивують їх до захисту держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ведмідь Т. В., Зігунов В. М. Теоретичні засади висотно-штурмової підготовки підрозділів спеціального призначення. *Стан і перспективи сучасного туризму*: зб.матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. С. 129 – 133.
2. Військова Академія (м. Одеса). URL: <https://oduv.edu.ua/news/binarne-zanyattya-z-navchalnoyi-distiplini-visotno-shturmovo-pidgotovka-na-bazi-vijskovoyi-akademiyi-m-odesa/>
3. Доктрина «Гірської підготовки Збройних Сил України». URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/04/%d0%92%d0%9a%d0%9f-7-0016603.01 %d0%94%d0%be%d0%ba%d1%82%d1%80%d0%b8%d0%bd%d0%b0-%d0%b3%d1%96%d1%80%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%be%d1%96%cc%88-%d0%bf%d1%96%d0%b4%d0%b3%d0%be%d1%82%d0%be%d0%b2%d0%ba%d0%b8-%d0%97%d0%a1%d0%a3.pdf>
4. Зігунов В. М. Військово-прикладне значення видів спортивного туризму. *Молодий вчений*. Херсон, 2018. С. 18 – 22.
5. Кулинич О. С., Зігунов В. М. Альпіністська підготовка у військових підрозділах спеціальних призначень. *Стан та перспективи сучасного туризму*: зб. матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Суми: ФОП Цьома С. П., 2019. С. 141 – 145.
6. Кулинич О. С., Зігунов В. М. Гірська підготовка співробітників підрозділів спеціального призначення. *Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи*: зб.матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції. Суми: ФОП Цьома С. П., 2021. С. 180 – 184.
7. Наказ МВД України № 565 від 30.06.2016 р. «Про затвердження Інструкції з висотної підготовки підрозділів Національної гвардії України. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29173.html